

อำนาจสอบสวนของพนักงานศุลกากร

นายพิชัย พงษ์พาณิชย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2537

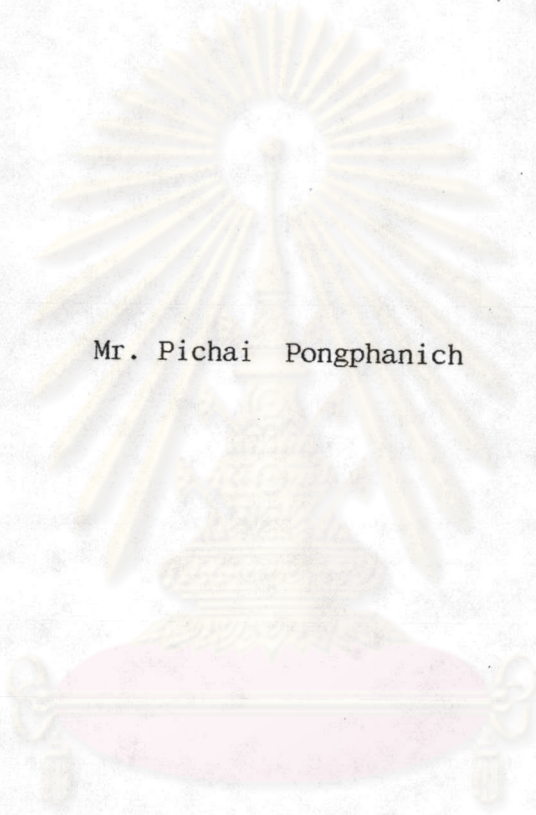
ISBN 974-584-087-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

116966673

AUTHORITY OF CUSTOMS OFFICER ON INVESTIGATION

Mr. Pichai Pongphanich

ศูนย์วิทยทรัพยากร

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws

Department of Law
Chulalongkorn University

1994

ISBN 974-584-087-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์

อำนาจสอบสวนของพนักงานสุลการ

โดย

นายพิชัย พงษ์พาณิชย์

ภาควิชา

นิติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญโณภาส

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

อาจารย์มานะ หลักทอง

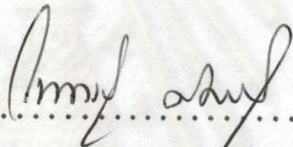
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

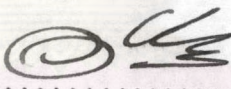
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรราชย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....

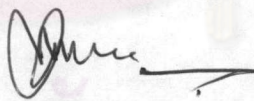
ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ไพฑูรย์ คงสมบุรณ์)

.....

อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญโณภาส)

.....

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(อาจารย์มานะ หลักทอง)

.....

กรรมการ

(อาจารย์จิตติ เจริญสำ)

พ.ล.ต.ต. วิเน. ด.เน.ต.ต.

กรรมการ

(พลตำรวจตรีวาทีน คำทรงศรี)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

พิชัย พงษ์พาณิชย์ : อำนาจสอบสวนของพนักงานศุลกากร (AUTHORITY OF CUSTOMS OFFICER ON INVESTIGATION) อ.ที่ปรึกษา : รศ.วีระพงษ์ บุญญะภาส, อ.มานะ หลีกทอง, 251 หน้า. ISBN 974-584-087-4

อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ (Economic Crime) ในรูปแบบของการกระทำความผิด เกี่ยวกับการทุจริต เบียดบังค่าภาษีศุลกากร เป็นการกระทำความผิดที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐอย่างมหาศาลในการจัดเก็บรายได้ของรัฐ อีกทั้งก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมกับผู้ประกอบการที่สุจริตซึ่งอาชญากรผู้กระทำความผิดมักจะอาศัยการเป็นผู้มีความรู้ ความชำนาญในวิชาชีพของตนเป็นหนทางนำไปสู่การกระทำความผิดนั้น ซึ่งรัฐควรต้องมีมาตรการอย่างหนึ่งอย่างใดในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมประเภทนี้

ผลจากการวิจัยพบว่าสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การบริหารงานภาษีศุลกากรยังไม่บรรลุตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ก็คือ กระบวนการในการดำเนินคดีศุลกากรในชั้นสอบสวนฟ้องร้อง เพื่อดำเนินคดีอาญากับผู้ต้องหาในคดีศุลกากรนั้น กฎหมายศุลกากรยังมีได้เอื้ออำนวยให้พนักงานเจ้าหน้าที่ศุลกากรมีอำนาจในการสอบสวนคดีอาญาที่เป็นความผิดตามกฎหมายศุลกากร เป็นเหตุให้กระบวนการยุติธรรมในการดำเนินคดีศุลกากรต้องล่าช้าและขาดประสิทธิภาพ อีกทั้งมิได้เป็นไปตามหลักสากลในส่วนที่เกี่ยวกับการสอบสวนฟ้องร้อง ซึ่งจากการศึกษาพบว่าในต่างประเทศนั้นมีบทบัญญัติของกฎหมายให้ความสำคัญในการดำเนินคดีอาญาทางศุลกากรไว้เป็นพิเศษและมีเจ้าหน้าที่ศุลกากรเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินคดีโดยเฉพาะ ทั้งในขั้นตอนของการสืบสวน สอบสวน ตลอดจนการฟ้องร้องคดีต่อศาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการสอบสวนคดีศุลกากรนั้น บางประเทศจะตั้ง เป็นหน่วยงานสอบสวนพิเศษและเจ้าหน้าที่ศุลกากรจะเป็นผู้มีอำนาจและหน้าที่สอบสวนความผิดดังกล่าว โดยอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของพนักงานอัยการ เป็นผลให้การดำเนินคดีศุลกากร เป็นไปอย่างรวดเร็วและสามารถลงโทษผู้กระทำความผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นจึงควรที่จะพิจารณาแก้ไขด้วยกฎหมายเพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ศุลกากร เป็นผู้ มีอำนาจและหน้าที่ในการสอบสวนคดีอาญาที่เป็นความผิดตามกฎหมายศุลกากรโดยเฉพาะ และให้ถือว่าการสอบสวนดังกล่าว เป็นการสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ทั้งนี้โดยอยู่ภายใต้การควบคุมของพนักงานอัยการโดยตรง การแก้ไขกฎหมายดังกล่าวจะทำให้กระบวนการยุติธรรมทางศุลกากร เป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ อีกทั้งก่อให้เกิดประโยชน์แก่รัฐในการบริหารงานจัดเก็บภาษีอีกด้วย นอกจากนี้แล้ว กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับใดที่มีได้เป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานของรัฐ เกี่ยวกับการบริหารงานภาษีอากรนั้นควรจะได้มีการพิจารณายกเลิก หรือแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพของเศรษฐกิจ สังคม และข่าวสารที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

ภาควิชา นิติศาสตร์
สาขาวิชา นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2536

ลายมือชื่อนิติต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C270414 : MAJOR LAW
KEY WORD: CUSTOMS OFFICER / INVESTIGATION

PICHAJ PONGPHANICH : AUTHORITY OF CUSTOMS OFFICER ON
INVESTIGATION : ASSOC.PROF. VIRAPHONG POONYOBHAS, MR. MANA
LUAGTHONG, 251 pp. ISBN 974-584-087-4

It is generally accepted that tax fraud is an Economic Crime which caused a lot of damages to the State's income and also to the honesty people so it is the duty of State to prevent and suppress this kind of crime

The result getting from this research shows that the customs tax administration is not acheive to the objective of law, one reason is that the status of customs officer who proceed tax cases has no authority on investigation which differ from various foreign countries which provide such authority to the customs in both investigation and prosecution. Moreover, some countries have special agency for investigating tax cases which loring to the effective law enforcoment of tax cases.

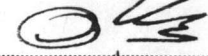
The suggestion in this theses indicate that authority of customs officers on investigation is needed for effective law enforcement of tax cases and it is necessary to accept such an investigation of customs officer as investigation in Criminal Procedure Code by under controll of public prosecutor and also revise some provision of law or regulation for the coming changes.

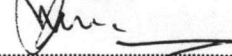
ภาควิชา.....นิติศาสตร์

สาขาวิชา.....นิติศาสตร์

ปีการศึกษา.....2536

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงขึ้นมาได้ก็ด้วยความเมตตาของ ท่านรองศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญธัญญาส อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และท่านอาจารย์มานะ หลีกทอง ผู้เชี่ยวชาญด้านคดี (นิติกร 8) กองคดี กรมศุลกากร ที่กรุณาได้รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและให้คำชี้แจงแนวความคิดที่ถูกต้องอันเป็นประโยชน์อย่างสูงซึ่งทำให้ผู้เขียนมีความรู้ ความเข้าใจในปัญหาที่ทำการวิจัยมากยิ่งขึ้น ผู้เขียนจึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงต่อ ท่านรองศาสตราจารย์ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์ อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ท่านอาจารย์จิตติ เจริญญา อัยการพิเศษฝ่ายปรึกษา สำนักงานอัยการสูงสุด และท่านอาจารย์พลตำรวจตรีวาทิน คำทรงศรี ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง กรมตำรวจ ผู้ซึ่งมีพระคุณต่อผู้เขียนเป็นอย่างยิ่งในการให้ความรู้ทางนิติศาสตร์ ตรวจสอบแก้ไขวิทยานิพนธ์ และได้ให้ความกรุณาในการร่วมเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้อีกด้วย

นอกจากนี้ ผู้เขียนขอขอบพระคุณของคุณแม่จำลองและคุณจุ พงษ์พาณิชย์ ซึ่งเป็นบิดาของผู้เขียนที่ได้กรุณาส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เขียนได้ศึกษาในสถาบันต่าง ๆ จนทำให้ผู้เขียนมีความรู้และมีวิชาชีพ และขอขอบพระคุณของบูรพาจารย์ที่ได้สั่งสอนผู้เขียนมาโดยตรงและบรรดาท่านผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้เขียนตำราและเอกสารต่าง ๆ ซึ่งผู้เขียนได้ศึกษาจนมีความรู้ความเข้าใจในทางวิชาการด้วยความกตัญญูทดแทนเวทิตา นอกจากนี้ ผู้เขียนขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุก ๆ ท่านที่ให้ความร่วมมือในการค้นคว้าหาข้อมูลในการเขียนวิทยานิพนธ์นี้จนเป็นผลสำเร็จ ตลอดจนผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงานทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการหาข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับระเบียบของกรมศุลกากร และในท้ายที่สุดขอขอบเป็นเกียรติแก่ คุณกิ่งแก้ว พงษ์พาณิชย์ ผู้ซึ่งให้กำลังใจแก่ผู้เขียนมาโดยตลอดจนทำให้ผู้เขียนสามารถเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้อย่างสมบูรณ์

พิชัย พงษ์พาณิชย์

สารบัญ

ช

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
- ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
- จุดมุ่งหมายของการวิจัย	9
- ขอบเขตและวิธีดำเนินการวิจัย	10
- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	10
บทที่ 2 หลักการสอบสวนสากล	12
- ระบบการดำเนินคดีอาญา	12
- การดำเนินคดีอาญาในระบบไต่สวน	12
- การดำเนินคดีอาญาในระบบกล่าวหา	13
- หลักการดำเนินคดีอาญา	15
- การดำเนินคดีอาญาโดยผู้เสียหาย	15
- การดำเนินคดีอาญาโดยประชาชน	15
- การดำเนินคดีอาญาโดยรัฐ	19
- หลักในการดำเนินคดีอาญา	19
- หลักการดำเนินคดีอาญาตามกฎหมาย (Legality Principle)	20
- หลักการดำเนินคดีอาญาตามดุลพินิจ (Opportunity Principle)	21
- การสอบสวนคดีอาญาในระบบสากล	21
- องค์ประกอบของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา	22

- ระบบการสืบสวน สอบสวน ฟ้องร้องของประเทศฝ่ายแองโกล แซกซอนหรือกลุ่มประเทศ Common Law	25
- ประเทศอังกฤษ	25
- สกอตแลนด์ (scotland)	33
- ระบบการสืบสวน สอบสวน ฟ้องร้อง ของกลุ่มประเทศประมวล กฎหมายหรือ Civil Law	39
- ประเทศฝรั่งเศส	40
- ประเทศเยอรมัน	50
- ประเทศญี่ปุ่น	54
- การสอบสวนและการดำเนินคดีศาลอาญาในต่างประเทศ	62
- ประเทศอินโดนีเซีย	63
- ประเทศเกาหลี	67
- ประเทศฮ่องกง	70
- ประเทศมาเลเซีย	75
- ประเทศปอร์ตุเกส	76
บทที่ 3 การสอบสวนคดีอาญาในประเทศไทย	77
- ภูมิหลังการดำเนินคดีอาญาในประเทศ	77
- ระบบการสอบสวนของไทยกับการคานกันแห่งอำนาจ (Check and Balance)	81
- เป้าหมายการสอบสวน	84
- ความสำคัญของการสอบสวน	86
- วิเคราะห์ความหมายของการสอบสวน	89
- ผู้มีอำนาจสอบสวน	99

- ประวัติความเป็นมาและการดำเนินงานคดีศาลปกครอง	102
- ส่วนที่ 1 อำนาจในการให้ความยุติธรรมขั้นต้น	111
- ส่วนที่ 2 อำนาจในการให้ความยุติธรรมชั้นปลาย	135
- อำนาจการเปรียบเทียบโดยอธิบดีกรมศาลปกครอง	138
- อำนาจการเปรียบเทียบโดยคณะกรรมการ	142
- อำนาจการเปรียบเทียบโดยพนักงานสอบสวน	145
- เกณฑ์การเปรียบเทียบคดี	146
บทที่ 4 ปัญหาการใช้อำนาจสอบสวนในการดำเนินคดีศาลปกครอง	148
- ปัญหาความล่าช้าในการดำเนินคดี	148
- เกี่ยวกับการใช้อำนาจในการเปรียบเทียบตามมาตรา 102 และ มาตรา 102 ทวิ	150
- เกี่ยวกับการบันทึกข้อเท็จจริงตามมาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติ ศาลปกครอง (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2497	157
- เกี่ยวกับการฟ้องร้องคดีตามมาตรา 101 แห่งพระราชบัญญัติศาลปกครอง พ.ศ. 2469	163
- ปัญหาในทางปฏิบัติเกี่ยวกับพยานหลักฐาน	164
- ความล่าช้าของระเบียบทางราชการ	196
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	198
เอกสารอ้างอิง	212
ภาคผนวก	216
ประวัติผู้เขียน	251